

Dokument s plenarne sjednice

B9-0422/2022

28.9. 2022.

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen nakon izjava Vijeća i Komisije

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o odgovoru EU-a na porast cijena energije u Europi
(2022/2830(RSP))

Martina Dlabajová, Stéphanie Yon-Courtin
u ime Kluba zastupnika Renew

Rezolucija Europskog parlamenta o odgovoru EU-a na porast cijena energije u Europi (2022/2830(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. studenoga 2019. o klimatskoj i okolišnoj krizi¹,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640) i Rezoluciju Parlamenta od 15. siječnja 2020. o istoj temi²,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”)³,
- uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava, a posebno njegovo načelo 20. o dostupnosti osnovnih usluga,
- uzimajući u obzir Okvirnu konvenciju UN-a o klimatskim promjenama, a posebno njezin Pariški sporazum iz 2015., koji je stupio na snagu 4. studenoga 2016.,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 13. listopada 2021. naslovljenu „Paket mjera za djelovanje i potporu za suočavanje s rastom cijena energije” (COM(2021)0660),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. ožujka 2022. naslovljenu „REPowerEU: zajedničko europsko djelovanje za povoljniju, sigurniju i održiviju energiju” (COM(2022)0108),
- uzimajući u obzir zaključke sa sastanka Europskog vijeća od 24. i 25. ožujka 2022.;
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 18. svibnja 2022. o planu REPowerEU (COM(2022)0230),
- uzimajući u obzir prijedlog Komisije za uredbu Vijeća o hitnoj intervenciji za rješavanje problema visokih cijena energije (COM(2022)0473),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2022/1032 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. lipnja 2022. o izmjeni uredbi (EU) 2017/1938 i (EZ) br. 715/2009 u pogledu skladištenja plina (Uredba o sigurnosti opskrbe)⁴,

¹ SL C 232, 16.6.2021., str. 28.

SL C 270, 7.7.2021., str. 2.

SL L 243, 9.7.2021., str. 1.

⁴ SL L 173, 30.6.2022., str. 17.

- uzimajući u obzir „zimski paket” Komisije koji se sastoji od izvješća po državama članicama o ukupnim gospodarskim i socijalnim kretanjima u svakoj državi članici,
 - uzimajući u obzir Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o energetske učinkovitosti (preinaka), COM(2021)0558,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. listopada 2021. o smjernicama o državnim potporama za klimu, energiju i okoliš (CEEAG)⁵,
 - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da su 2022. cijene plina i električne energije dosegnule rekordne razine te su nakon ruske invazije na Ukrajinu postale najviše u povijesti;
 - B. budući da se očekuje da će cijene energije ostati visoke zbog nesigurnosti na tržištu nakon što se Rusija počela služiti izvozom plina u Europu kao oružjem;
 - C. budući da su ekstremni vremenski uvjeti doprinijeli manjku energije i visokim cijenama energije, što je opterećenje za potrošače i industriju te usporava gospodarski oporavak EU-a;
 - D. budući da dramatično povećanje cijena električne energije stvara pritisak na kućanstva, brojne europske građane, posebno one kojima prijeti siromaštvo i one iz ranjivih skupina, nevladine organizacije, mala i srednja poduzeća (MSP) i industriju, te stvara rizik od nanošenja šire socijalne i gospodarske štete;
 - E. budući da je procjena modela veleprodajnog tržišta električne energije EU-a koju je provela Agencija EU-a za suradnju energetske regulatora pokazala da je prekogranična trgovina potrošačima 2021. donijela 34 milijarde EUR koristi i istodobno doprinijela ublažavanju nestabilnosti cijena te da povećava sigurnost opskrbe svake države članice i otpornost na cjenovne šokove;
 - F. budući da se više od 50 milijuna kućanstava u EU-u već suočava s energetske siromaštvom i budući da će trenutna energetska kriza dodatno pogoršati taj veliki problem, što će dovesti do mogućih kašnjenja u zadovoljavanju osnovnih potreba, pružanju skrbi, obrazovanju i zdravstvenoj skrbi, posebno za djecu i mlade;
 - G. budući da su štednja i smanjenje potrošnje energije cjenovno pristupačna, sigurna i čista opcija za smanjenje ovisnosti EU-a o uvozu fosilnih goriva iz Rusije; budući da države članice EU-a uštede samo 0,8 % krajnje potrošnje energije;
 - I. pozdravlja prijedlog Komisije za uredbu Vijeća o hitnoj intervenciji za rješavanje problema visokih cijena energije; naglašava da je, s obzirom na kritičnu situaciju, iznimno važno uspostaviti europski energetske štit kojim će se zaštititi europski građani, posebno kućanstva s najnižim prihodima i MSP-ovi, te se pripremiti za budućnost s pomoću nekoliko kratkoročnih i srednjoročnih mjera;

⁵ SL C 184, 5.5.2022., str. 163.

2. smatra da bi se neočekivana dobit trebala preusmjeriti na potrošače i poslovne subjekte, posebno na ranjiva kućanstva te mala i srednja poduzeća; ističe da bi to preusmjeravanje trebalo biti privremeno i da mora ići ruku pod ruku s velikim inovacijama i ulaganjima u obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost; poziva države članice da se usmjere na najranjivija kućanstva i MSP-ove u cilju povećanja energetske učinkovitosti, rješavanja problema energetske siromaštva i osiguravanja pristupa osnovnim uslugama; poziva Komisiju da pruži smjernice o mjerama i ulaganjima koje bi države članice trebale financirati kako bi u središtu njihova djelovanja bila najranjivija kućanstva i MSP-ovi; nadalje ističe da bi se taj solidarni doprinos trebao iskoristiti i za financiranje mjera za smanjenje potrošnje energije i potporu industrijama, a ne za poticanje kućanstava i trgovačka društva da troše više energije, čime bi se dugoročno dodatno ojačala energetska autonomija Unije; ističe važnost solidarnog doprinosa koji je predložila Komisija kako bi se kućanstvima i trgovačkim društvima pomoglo da se nose s rastom cijena energije;
3. poziva države članice i Komisiju da intenziviraju informativne kampanje i ostale mjere koje su im na raspolaganju kako bi informirale građane i poslovne subjekte, posebno mala i srednja poduzeća, o tome kako da smanje potražnju za energijom i povećaju energetske učinkovitost; poziva države članice da osmisle i uvedu program za pružanje većih poticaja trgovačkim društvima, posebno MSP-ovima, i kućanstvima da se obvežu na smanjenje potrošnje koje premašuje nacionalne ciljeve smanjenja i ciljeve smanjenja na razini EU-a; poziva Komisiju i države članice da prate utjecaj visokih cijena energije na energetske siromaštvo i siromaštvo u području mobilnosti;
4. smatra da svaka intervencija na energetske tržištu mora biti privremene i ciljane prirode te da se ne smiju ugroziti temeljna tržišna načela i integritet jedinstvenog tržišta; nadalje, ustraje u tome da sve mjere koje se donesu u cilju borbe protiv krize cijena energije moraju biti u potpunosti dugoročno u skladu s klimatskim ciljevima Unije, uključujući zeleni plan i načelo „nenanošenja bitne štete”, te da se njima mora osigurati otvorena strateška autonomija EU-a procjenom njihova učinka na našu ovisnost u tom sektoru i načina na koji se njima rješava taj problem („filar suvereniteta”);
5. naglašava da su znatna smanjenja potražnje za energijom moguća i da mogu imati ključnu ulogu u održavanju stabilnosti cijena energije te istodobno doprinijeti našim klimatskim ciljevima; pozdravlja prijedlog Komisije o uvođenju europskog okvira u cilju smanjenja od najmanje 5 % tijekom sati vršne potražnje; podsjeća na to da je najjeftinija energija ona koju ne proizvodimo niti trošimo te da nam planovi za smanjenje potražnje neće pomoći samo kratkoročno već i u provedbi paketa „Spremni za 55 %” i plana REPowerEU, s obzirom na obvezu koju je EU preuzeo za razdoblje do 2030., odnosno smanjenje emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 %; poziva na strožu primjenu načela energetske učinkovitosti na prvom mjestu, kao i na široku primjenu mjera energetske učinkovitosti, koje obuhvaćaju cijeli ciklus od primarne energije i proizvodnje do krajnjih potrošača, uključujući industriju, poslovne subjekte i građane; poziva države članice da usklade ciljeve u području energetske učinkovitosti i uštede koje je Parlament postavio u svojem stajalištu o Direktivi o energetske učinkovitosti te da bliže surađuju s gradovima i u pogledu njihovih ambicija kako bi postali klimatski neutralni;
6. naglašava da naznake u pogledu cijena električne energije u stvarnom vremenu mogu

- dovesti do fleksibilnije potražnje, čime se zauzvrat smanjuju vršne potrebe za opskrbom koje su skupe i uključuju veliku potrošnju plina; stoga poziva države članice da bolje upravljaju potrebama za fleksibilnošću energetske sustava EU-a s pomoću poboljšanih mreža, prilagodljive proizvodnje električne energije s niskim emisijama i raznih velikih te kratkoročnih i dugoročnih tehnologija za skladištenje energije kako bi se smanjila industrijska potražnja za električnom energijom i plinom tijekom vršnih sati;
7. poziva Komisiju da ojača, produlji i prilagodi Europski instrument za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE) kako bi se podržali programi skraćenog radnog vremena, prihodi radnika i radnici koji bi bili privremeno otpušteni zbog povećanja cijena energije; poziva Komisiju da iskoristi mehanizam SURE kao dio šireg europskog sustava ulaganja u energetske tranzicije pružanjem privremenih vaučera s oznakom EU-a za mikroulaganja za kućanstva i MSP-ove namijenjene za rješavanje problema energetske siromaštva i poboljšanje energetske učinkovitosti;
 8. poziva države članice da razmotre utjecaj energetske krize na cijene energije, prihode kućanstava, zdravlje i dobrobit najranjivijih osoba i ranjivih MSP-ova;
 9. poziva Komisiju da surađuje s državama članicama kako bi se donijele preporuke kojima bi se ažurirali postojeći akcijski planovi i strategije EU-a u području stanovanja, zadovoljavanja osnovnih socijalnih potreba, zaštite socijalne infrastrukture, ključnih zdravstvenih usluga i financijske pomoći za poslovne subjekte, posebno mala i srednja poduzeća, kako bi se spriječilo da se ranjivim poslovnim subjektima i ugroženim Europljanima, odnosno onima kojima prijete siromaštvo ili koji žive u nesigurnim uvjetima, djeci, mladima, manjinama, osobama s invaliditetom, samohranim roditeljima, ženama i ostalima, dodatno poremeti život zbog posljedica energetske krize;
 10. naglašava da je potrebno nastaviti poticati ulaganja u fleksibilne tehnologije proizvodnje (npr. odgovor na potražnju i sve vrste skladišta) i proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora;
 11. čvrsto vjeruje da je europsko energetske tržište dosad koristilo građanima i industriji, ali da ga je potrebno prilagoditi kako bi se zaštitilo od zlouporabe i manipulacije nepouzdanima dobavljača iz trećih zemalja, kao i od globalnih šokova i izazova, uključujući brz oporavak nakon pandemije, dramatično povećanu globalnu potražnju za energijskim resursima i kršenje ugovornih obveza u pogledu opskrbe energijom; ističe da je poticanje učinkovitosti i konkurentnosti energetske tržišta te istodobno osiguravanje da europski potrošači mogu donositi cjenovno pristupačnije i održivije odluke od ključne važnosti, kao i ubrzavanje zelene tranzicije, jačanje napora za postizanje visokih ciljeva energetske učinkovitosti, masovno uvođenje europskih obnovljivih izvora energije i dovršenje istinski međusobno povezane pametne mreže;
 12. poziva na uspostavu jasnih kratkoročnih i srednjoročnih ključnih etapa EU-a u cilju postizanja potpune neovisnosti o ruskim fosilnim gorivima što je prije moguće, a najkasnije do 2027.; poziva države članice da iskoriste puni potencijal Platforme EU-a za kupnju energije;
 13. podsjeća na to da je plin uvezen iz Rusije 2021. činio 40 % ukupne potrošnje plina u

EU-u; naglašava da će za smanjenje ovisnosti o ruskom plinu, osim intenzivnog međunarodnog dijaloga o energetske tržištima i sigurnosti, biti potrebni usklađeni i održivi politički naponi u više sektora; poziva Komisiju da analizira sve mogućnosti u pogledu određivanja gornje granice cijene plina koji se uvozi iz plinovoda, prvenstveno iz Rusije, uključujući moguće uvođenje gornje granice veleprodajnih cijena, kako bi se osiguralo da se europski građani i MSP-ovi mogu suočiti s trenutačnom energetske krizom te u tom duhu pozdravlja odluku Komisije da osnuje radnu skupinu za pregovaranje o cijenama plina s trećim zemljama; podržava kontinuirane napore Komisije da osigura alternativnu opskrbu od pouzdanih partnera i saveznika iz trećih zemalja, a da pritom ostane oprezna i pažljiva kako se ovisnost o jednoj ne bi zamijenila ovisnošću o drugoj zemlji ili skupini zemalja te kako se ovisnost o plinu ne bi zamijenila dugoročnom ovisnošću o ukapljenom prirodnom plinu; traži od Komisije da istraži sve mogućnosti, među ostalim u pogledu trgovinske politike, za pregovaranje o cijenama energije s trećim zemljama;

14. potiče Komisiju i države članice da intenziviraju utvrđivanje, usmjeravanje i financiranje ključne energetske infrastrukture te da pritom obrate posebnu pozornost na elektroenergetske mreže koje povezuju države članice EU-a i spremne su za uvođenje obnovljivih izvora energije te proizvodnju i prijevoz čistog vodika;
15. ističe važnost solidarnosti među državama članicama te važnost prekograničnih projekata i upozorava na pojedinačne mjere koje dovode do izolacionizma i protekcionizma, što bi samo dovelo do dodatnog pritiska na tržišta, povećanja cijena energije i mogućih isključivanja električne energije;
16. pozdravlja inicijative Komisije, posebno plan REPowerEU, Uredbu o sigurnosti opskrbe i zimski paket, usmjerene na smanjenje pritiska na energetska tržišta, povećanje otpornosti energetske sustava EU-a postupnim okončanjem ovisnosti o fosilnim gorivima i diversifikacijom opskrbe energijom na razini Unije, osiguravanje odgovarajuće opskrbe plinom u kratkoročnom razdoblju i rješavanje problema neosnovanih povećanja cijena energije; smatra da su za financiranje energetske neovisnosti potrebna zajednička ulaganja i zajedničko financiranje plana REPowerEU;
17. očekuje da će se proračunom za 2023. pružiti hitno potrebni odgovori za okončanje energetske krize; stoga poziva Komisiju da u svoje pismo izmjene uvrsti prijedloge o tome te poziva Vijeće da to smatra prioritetom tijekom pregovora o proračunu;
18. podsjeća na to da višegodišnji financijski okvir više nije svrsishodan te stoga poziva da se on što prije revidira kako bi se prilagodio različitim krizama s kojima se trenutačno suočavamo, posebno proširenjem njegovih instrumenata fleksibilnosti i kapaciteta za stvaranje sinergija među raznim instrumentima;
19. potiče Komisiju i države članice da ubrzaju uvođenje obnovljivih izvora energije, posebno uklanjanjem administrativnih prepreka te pojednostavnjenjem i ubrzanjem postupaka izdavanja dozvola; ističe važnost i neposredan pozitivan učinak brzog uvođenja krovnih fotonaponskih ploča, obližnjih obnovljivih izvora energije, toplinskih crpki te ostalih brzih i jednostavnih rješenja;
20. izražava zabrinutost zbog ovisnosti EU-a o zemljama koje nisu njegove članice, kao što je slučaj s energijom, ključnim industrijskim proizvodima, gnojivima, sirovinama,

kemikalijama i ostalim ključnim proizvodima za europsko gospodarstvo; u tom pogledu pozdravlja najavu predsjednice Komisije iz njezina govora o stanju Unije od 14. rujna 2022. u kojoj se poziva na uspostavu Europskog fonda za suverenost; podsjeća na pozitivno stajalište Parlamenta o uspostavi novog namjenskog fonda poziva na uspostavu novog namjenskog europskog fonda radi financiranja prekogranične energetske infrastrukture, uz istodobno izbjegavanje učinka ovisnosti o fosilnim gorivima, te proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti, čime bi se odlučnije krenulo prema europskom zelenom planu i povećala kibersigurnost, industrijska konkurentnost, kružno gospodarstvo, sigurnost opskrbe hranom i održivi razvoj te na taj način osigurala europska autonomija i zaštitile kvalitetne javne usluge tijekom predstojećih desetljećima; podsjeća na važnost strateških ulaganja, uključujući važne projekte od zajedničkog europskog interesa, u jačanju strateških lanaca vrijednosti;

21. naglašava da je potrebno ažurirati naš okvir makroekonomskog upravljanja kako bi postao otporniji i kako bi se državama članicama omogućilo da osmisle nova relevantna pravila radi osiguravanja održivosti svojih gospodarskih modela, uz istodobno ubrzavanje postizanja glavnih zajedničkih europskih prioriteta;
22. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji te vladama i parlamentima država članica.